

Tulevaisuuslautakunnan lausunto hyvinvointialuestrategian luonnoksesta
84/00.01.02.00/2022

Aluehallitus 21.03.2022 § 16

Lisätiedot	Muutosjohtaja Elina Felin, puh. 013 330 9850
Päätösehdotus	va. Hyvinvointialuejohtaja: Aluehallitus käy evästyskeskustelun strategiaprosessista ja päättää käynnistää hyvinvointialuestrategian valmisteluprosessin liitteen mukaisesti.
Päätös	Hallitus evästi yksimielisesti, että aluehallituksen ja aluevaltuuston puheenjohtajistot jatkavat työryhmänä strategiaprosessin valmistelua ja, että aluehallitus pitää strategiaseminaarin ennen valtuuston strategiaseminaaria. Hyväksyttiin edellä mainitulla evästyksellä.
Selostus	Hyvinvointialuelain (611/2021) 41 § mukaisesti hyvinvointialueella on oltava strategia, jossa aluevaltuusto päättää hyvinvointialueen toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Hallintosäännön I osan 2. luvun: - 10 § mukaan tulevaisuuslautakunnan tehtävänä on osallistua hyvinvointialuestrategian valmisteluun, - 15 § mukaan osallisuusvaliokunnan tehtävänä on seurata strategian valmistelua kansalaisdemokratian toimivuuden ja kansalaisten osallisuuden näkökulmasta, - 16-19 §§ mukaan vaikuttamistoimielinten tehtävänä on osaltaan vaikuttaa hyvinvointialueen toiminnan suunnitteluun. Liitteenä on luonnos hyvinvointialuestrategian valmisteluprosessista. Prosessin aikana tavoitteena on kattavan yhteisen tilannekuvan luominen, henkilöstön ja päättäjien laaja osallistaminen prosessissa sekä sidosryhmien ja asukkaiden osallisuus.

Aluehallitus 28.04.2022 § 37

Lisätiedot Muutosjohtaja Elina Felin, puh. 013 330 9850

Päätösehdotus	<p>va. Hyvinvointialuejohtaja:</p> <p>Aluehallitus merkitsee tiedoksi strategiaproessin etenemisen.</p>
Päätös	<p>Hyväksyttiin.</p> <p>Merkittiin pöytäkirjaan, että aluehallitus merkitsi tiedoksi tulevaisuuslautakunnan 26.4.2022 § 6 käsittelemän tilannekuva-aineiston ja kävi läpi tulevaisuuslautakunnan tekemät nostot swot-analyysistä aluehallitukselle hyvinvointialuestrategian valmistelua varten.</p>
Selostus	<p>Hyvinvointialueen strategiaproessin valmistelua on jatkettu yhdessä puheenjohtajiston ja viranhaltijoiden kesken.</p> <p>Strategiavalmistelu jatkuu aluehallituksen seminaarissa 28.4., aluevaltuuston strategiaseminaarissa 17.-18.5. ja aluevaltuuston strategiapäivässä 15.6.2022. Strategiatyön muutostukena ja fasilitaattorina toimii Innotiimi-ICG. Tilannekuvaa käsitellään myös toimielimissä.</p> <p>Tavoitteena on käsitellä ensimmäinen strategialuonnos aluehallituksessa juhannusviikolla, jonka jälkeen se lähetetään toimielinten, henkilöstön ja sidosryhmien kommentoitavaksi. Käsittely jatkuu kommenttikierroksen jälkeen elokuun loppupuolella. Tavoitteena on strategian hyväksyminen aluevaltuustossa syys-lokakuussa.</p>
<p>Aluehallitus 21.06.2022 § 76</p>	
Lisätiedot	<p>Muutosjohtaja Elina Felin, puh. 013 330 9850</p>
Päätösehdotus	<p>va. Hyvinvointialuejohtaja Pirskanen Ilkka:</p> <p>Aluehallitus hyväksyy liitteenä olevan hyvinvointialuestrategialuonnoksen jatkovalmistelun pohjaksi.</p> <p>Aluehallitus päättää käynnistää strategialuonnoksesta lausuntokierroksen, joka kestää 15.8.2022 saakka. Lausuntoja pyydetään sidosryhmiltä ja hyvinvointialueen toimielimiltä. Asukkaille ja henkilöstölle avataan kohdennetut kyselyt.</p>
Päätös	<p>Va. hyvinvointialuejohtaja täydensi päätösesitystään siten, että strategiaan tavoitteisiin lisätään, että kaikessa päätöksenteossa huomioidaan päätösten vaikutukset lasten ja vammaisten asioihin.</p>

Hyväksyttiin täydennetty päätösesitys.

Merkittiin pöytäkirjaan, että Merja Mäkisalo-Ropponen poistui kokouksesta tämän pykälän käsittelyn aikana kl 14.55.

Selostus

Valmistelu

Aluehallitus käynnisti hyvinvointialuestrategian valmisteluprosessin 21.3.2022. Strategiavalmistelu jatkui aluehallituksen seminaarissa 28.4.2022 ja aluevaltuuston strategiaseminaarissa 17.-18.5.2022.

Aluevaltuuston seminaarissa valmisteltiin strategian peruselementtejä. Valtuuston tuottaman materiaalin jatkotyöstäminen ennen seuraavaa valtuustoseminaaria tapahtui viidessä työryhmässä, joita ovat 1) Arvot, 2) Missio, 3) Visio, 4) Strategiset tavoitteet, 5) Palvelulupaus. Jokaisessa työryhmässä on aluevaltuutettu puheenjohtajana, jäsenenä aluevaltuutettuja ja henkilöstön edustaja sekä viranhaltija kokoonkutsujana.

Työryhmien edustajat esittelivät työryhmiensä työn tuotoksia lautakunnissa, vaikuttamistoimielimissä ja henkilöstöryhmässä 31.5-9.6.2022 välillä ja toimielimet antoivat evästyksiä valmisteluun. Tämän jälkeen työryhmät käsittelivät evästyksiä.

Henkilöstön edustajat osallistuivat strategiatyöryhmien työskentelyyn sekä valtuuston strategiaseminaareihin.

Siun soten henkilöstölle pidettiin 3.6.2022 henkilöstöinfo, jossa työryhmien edustajat esittelivät ensimmäisiä versioita strategian sisällöiksi ja henkilöstölle avattiin mahdollisuus kommentoida sisältöjä kyselyn kautta. Henkilöstökyselyyn saatiin yli 500 vastausta. Lisäksi 3.6 järjestettiin esihenkilöinfo, jossa jaettiin esimiehille tukimateriaalia strategiaprosessin työyhteisökäsittelyä varten.

Aluevaltuusto jatkoi työryhmien työn tulosten käsittelyä strategiaseminaarissa 15.6.2022. Aluevaltuusto käsitteli seminaarissa myös henkilöstökyselyn tuloksista tehtyä koostetta.

Liitteenä on aluevaltuuston strategiaseminaarin työskentelyn tuloksista koottu strategialuonnos.

Jatkokäsittely

Aluehallitus käsittelee strategialuonnoksen ja lähettää sen toimielinten, henkilöstön ja sidosryhmien kommentoitavaksi 15.8.2022 saakka.

Luonnoksen hyväksymisen jälkeen käynnistetään valmistelu strategiaan sisällytettävistä strategisista toimenpiteistä strategian toteuttamiseksi.

Strategian visuaalisen ulkoasun valmistelu käynnistetään, kun luonnos sisällöistä on hyväksytty.

Strategian käsittely jatkuu aluehallituksessa kommenttikierroksen jälkeen elokuun loppupuolella. Tavoitteena on strategian hyväksyminen aluevaltuustossa syys-lokakuussa.

Henkiöstön ja asukkaiden osallisuus valmistelussa

Henkilöstölle jaetaan koko prosessin ajan tietoa strategian etenemisestä, vaikuttamisen paikoista sekä omasta roolista strategiavalmistelussa. Pohjois-Karjalan hyvinvointialue tuottaa strategiaan liittyen videoita ja tiedotteita, järjestää henkilöstöinfoja ja kannustaa käsittelemään strategia-aihetta jokaisessa työyhteisössä esihenkilöiden johdolla.

Hyvinvointialueen strategian valmisteluun on nimetty erillinen työryhmä, jonka tehtävänä on valmistella ja toimeenpanna henkilöstön ja hyvinvointialueen asukkaiden osallisuus- ja viestintäsuunnitelma. Suunnitelmia on käsitelty henkilöstön edustajien kanssa henkilöstöryhmässä 6.6.2022.

Henkilöstöjaosto käsitteli henkilöstön osallisuutta strategiaprosessissa kokouksessaan 16.6. Osallisuusvaliokunta käsittelee asukasosallisuutta strategiaprosessissa kokouksessaan 21.6.

Tulevaisuuslautakunta 10.08.2022 § 23

Lisätiedot Muutosjohtaja Elina Felin, puh. 013 330 9850

Päätösehdotus Muutosjohtaja Felin Elina:

Tulevaisuuslautakunta kiittää mahdollisuudesta lausua hyvinvointialuestrategian luonnoksesta ja antaa seuraavan lausunnon:

Aluevaltuuston ja aluehallituksen laajalla yhteistyöllä valmisteleva hyvinvointialuestrategia on eheä kokonaisuus, jossa korostuu toiminnan vaikuttavuus.

Hyvinvointialuestrategian lisäksi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain (612/2021) mukaan hyvinvointialueen on laadittava taloutensa ja toimintansa suunnittelua ja johtamista varten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelustrategia osana hyvinvointialuestrategiaa. Palvelustrategiassa on otettava huomioon sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnalliset tavoitteet. Lain mukaan palvelustrategiassa hyvinvointialue päättää järjestämisvastuulleen kuuluvan sosiaali- ja terveydenhuollon pitkän aikavälin tavoitteet. Lisäksi hyvinvointialue asettaa palvelustrategiassa tavoitteet sille, miten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut toteutetaan ottaen huomioon hyvinvointialueen asukkaiden tarpeet, paikalliset olosuhteet, palvelujen saatavuus ja saavutettavuus sekä kustannusvaikuttavuus.

Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelustrategia koskee sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämistä. Lisäksi laaditaan pelastustoimen palvelutasopäätös ja ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelma.

Nyt valmisteltu hyvinvointialuestrategia sisältää palvelustrategian elementtejä. Tulevaisuuslautakunta esittää, että palvelutuotantosuunnitelma ja sen päivittäminen kytketään selkeästi strategiaan.

Seuraavassa vaiheessa valmisteltavat strategiset toimenpiteet ovat olennainen osa hyvinvointialuestrategiaa. On tärkeää, että ne tuovat strategiaa askeleen lähemmäs konkretiaa, huomioivat valtakunnalliset pitkän aikavälin tavoitteet ja suuntaavat rajallisten resurssien allokointia realistisesti ja valtuuston tahtotilan mukaisesti.

Tulevaisuuslautakunta esittää strategisiksi toimenpiteiksi seuraavia:

- Palvelutuotantosuunnitelma päivitetään vuoden 2023 aikana. Palvelutuotantosuunnitelman päivittämisessä huomioidaan, että hyvinvointialueen palvelutuotanto vastaa alueen väestön palvelutarpeita ja on käytettävissä olevien voimavarojen näkökulmasta tasapainossa.
- Käynnistetään keskustelu uuden asiakas- ja potilastietojärjestelmän hankinnan valmistelusta yhdessä Itä-Suomen yhteistyöalueeseen kuuluvien hyvinvointialueiden kanssa.

Tulevaisuuslautakunta evästä seuraavasti strategisten toimenpiteiden ja mittareiden valmistelua:

- Strategisissa toimenpiteissä huomioidaan lainsäädännön muutosten toteuttamiseksi tarvittavat strategiset toimenpiteet (kuten hoitotakuun muutokset, henkilöstömitoitukset, kotihoidon kehittäminen, vammaispalvelulain uudistus sekä mielenterveys- ja päihdepalvelujen lainsäädännön uudistukset)
- Strategisissa toimenpiteissä keskiössä on palvelujen yhteensovittaminen eli integraatio
- Strategiset toimenpiteet tukevat kustannusten kasvun hillintää pitkällä ja lyhyellä aikavälillä, jotta turvataan investointimahdollisuudet ja rahoituksen riittävyys
- Strategisiin toimenpiteisiin sisällytetään toimia henkilöstön veto- ja pitovoiman parantamiseksi. Niiden lisäksi henkilöstövajeen osalta suunnitellaan tarvittavat strategiset toimenpiteet, kuten palvelurakenteen ja toimintamallien muutokset, strategiset palvelujen ostot, kansainvälinen rekrytointi.
- Hyvinvointialueelle ei tässä vaiheessa valmistella erillistä digistrategia-asiakirjaa, vaan digitalisaatio nivotaan osaksi hyvinvointialuestrategiaa ja huomioidaan poikkileikkaavana teemana kaikessa toiminnassa. Digitalisaation nykyistä parempi hyödyntäminen on välttämätöntä palvelujen saatavuuden ja oikea-aikaisuuden parantamiseksi sekä toiminnan tuloksellisuuden ja vaikuttavuuden varmistamiseksi haastavassa henkilöstön saatavuuden tilanteessa. Tämän toteuttamiseksi laaditaan toimeenpanosuunnitelma.
- Strategiset mittarit valitaan pääsääntöisesti valtakunnallisista vähimmäistietosisällön mittareista, jolloin omaa suoriutumista voidaan verrata muihin alueisiin. Näiden lisäksi muita mittareita voivat olla esim.

vuosikate ja lakisääteisten muutosten toteuttamista seuraavat mittarit.
- Ennaltaehkäisyssä sekä terveyden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistämässä huomioidaan HYTE-kertoimeen vaikuttavat indikaattorit, jotka vaikuttavat osaltaan sekä hyvinvointialueen että kuntien rahoitukseen vuodesta 2026 alkaen.

Mission osalta tulevaisuuslautakunta ehdottaa sanajärjestystä muutettavaksi seuraavaksi:
Hyvää elämää ja elämäniloa Pohjois-Karjalassa: tukea, turvaa ja hyvinvointia.

Strategiaan tulee sisällyttää strategian toteutumisen seuranta ja raportointi aluevaltuustolle esim. valtuustokauden puolivälissä ja strategiakauden päättyessä.

Päätös

Esittelijä täydensi päätösehdotusta seuraavasti:
Tulevaisuuslautakunta esittää, että viimeinen strateginen tavoite vaikutusten arvioinnista kirjataan muotoon: ”Strategisten päätösten osalta teemme päätösten vaikutusten ennakoarvioinnin.” Päätösten vaikutusten ennakoarviointi (EVA) on tapa arvioida etukäteen, miten valmistelussa oleva päätös vaikuttaisi erilaisten ihmisryhmien elämään.

Tulevaisuuslautakunta päätti yksimielisesti esittää arvoista asiakaslähtöisyyden kohdalta poistettavaksi lauseen: ”Olemme asiakkaita varten.”

Muilta osin tulevaisuuslautakunta hyväksyi täydennetyt päätösehdotuksen.

Selostus

Aluehallitus pyytää Tulevaisuuslautakunnalta lausuntoa hyvinvointialuestrategian luonnoksesta.